

همچون آب

بیانات قرآنی

و روایی

www.ketab.ir

گردآوری و ترجمه

جواد یق默وی

سوان و کام پدیداوار، همچون اب . تسبیهات قرآنی و
روایی / گردآوری و ترجمه جواد یقمری؛ ویراستار علیرضا
سالوند تجر .

مشخصات نشر: قم: شرق خیال، ۱۴۰۲ .

مشخصات ظاهیری: ۳۲۰ ص.

شابک: ۹۷۸۶۰۰-۹۷۸۳۷-۶۲

وضعيت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص ۳۱۸ . همچنین به صورت
زیرنویس .

موضوع: احادیث --- تمثیل ها

Hadith --- *Allegories

موضوع: قرآن — تمثیلات

Qur'an — Parables

موضوع: احادیث شیعه — قرن ۱۴

۵۵ رده ۲۰th century -- Hadith (Shiites) -- Texts

بنده کنگره: BP112/8

رده بنده دیوبنی: ۲۹۷/۲۱۲

شماره کتابشناسی ملی: ۶۰۰۵۹۳۴

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

همچون آب

(تسبیهات قرآنی و روایی)

مؤلف: جواد یقمری

تصحیح و اعراب گذاری: جلال یقمری

ویراستار: علیرضا سالوند تجر

تایپ: زهرا مرادی وقار

صفحه آرایی: نهضت الله عظیمی

انتشارات: شرق خیال

نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۲

تیراز: ۵۰۰

شابک: ۸۷۹-۰۰۶-۷۳۸۷۹-۲

۱۴۰۲

ISBN: 978-600-97837-6-2

9 786009

783762

فهرست

١٨	دیباچه
٢٢	تشییه
٢٢	تعريف تشییه
٢٢	ارکان تشییه
٢٢	أنواع تشییه
٢٢	تشییه مُفَصَّل
٢٢	تشییه مُحَمَّل
٢٣	تشییه مُوَكَّد
٢٣	تشییه بليغ
٢٣	تقسيمات تشییه
٢٣	الف
٢٣	ب
٢٣	ج
٢٤	د
٢٥	الأبوين (پدر و مادر)
٢٥	پدر و مادر
٢٥	الأدب (ادب)
٢٥	ادب
٢٦	مروت
٢٧	ادب راه رفتن
٢٧	نست دادن
٢٨	الأخلاق (اخلاق)
٢٨	اخلاق نیکو
٢٨	فروتنی
٢٩	گذشت و بخشن
٢٩	چشیدپوشی از عیوب مردم

۳۰	الاستغفار (استغفار)
۳۰	استغفار از گناهان
۳۰	ذكر استغفار بعد از نماز واجب
۳۱	استغفار هنگام خواب
۳۱	توبه و بازگشت به درگاه الهی
۳۲	الاسلام (اسلام)
۳۲	قبول کردن اسلام
۳۲	فرق بین ایمان و اسلام
۳۳	رابطة بین اسلام و دوری از محرمات
۳۵	لین
۳۵	توفیق
۳۵	فهم دین
۳۶	الاطعام (طعام دادن)
۳۶	غذا دادن و سیر کردن دیگران
۳۶	سیر کردن مردم در روز غدیر
۳۶	فضیلت نان گندم
۳۷	فضیلت نان جو
۳۷	گلابی
۳۷	آداب غذا خوردن
۳۹	السفالية (سیراب کردن)
۳۹	سیراب کردن مردم
۳۹	آب دادن به درختان
۳۹	آداب آب نوشیدن
۴۰	الله (جل جلاله)
۴۰	خداآوند متعال شیوه ندارد

۴۰	رحمت خداوند
۴۱	عظمت عرش بر کرسی
۴۱	جوشش فطرت
۴۱	اولیای خدا
۴۲	الامام (امام)
۴۲	مقام امام
۴۴	رابطة اهل بیت و قرآن
۴۵	ولایت اهل بیت
۴۶	فضائل امامان
۴۹	محبت اهل بیت
۴۹	عقیده به امامت
۵۰	شهادت حضرت زهرا (سلام الله علیها)
۵۰	امام حسن و امام حسین (علیهمما السلام)
۵۱	صلح امام حسن (علیه السلام)
۵۱	زیارت امام حسین (علیه السلام)
۵۲	عبدات امام سجاد (علیه السلام)
۵۲	کم امام سجاد (علیه السلام) به مساکین
۵۲	گریة امام صادق (علیه السلام)
۵۳	زیارت اهل بیت
۵۵	خاک قبور اهل بیت
۵۷	یاد امام حسین (علیه السلام)
۵۷	نوشیدن آب و یاد امام حسین (علیه السلام)
۵۷	گریه بر امام حسین (علیه السلام)
۵۸	امام حسین در مسیر کربلا
۵۸	عبدات امام در شب عاشورا
۵۹	قاسم بن الحسن

حضرت عباس (عليه السلام)	59
جنگ امام حسین (عليه السلام)	70
سر امام حسین (عليه السلام)	71
زيارت امام موسی کاظم (عليه السلام)	71
زيارت امام رضا (عليه السلام)	72
زيارت حضرت عبدالعظيم الحنفی (عليه السلام)	73
شهادت در راه ولایت	73
آخر الزمان برای اهل بیت	74
فاش کردن اسرار اهل بیت (عليهم السلام)	74
امر به معروف و نهي از منکر	75
الإنفاق (انفاق)	69
صدقه‌دان در روز	79
صدقه پنهانی	79
واسطه در صدقه	80
رشد صدقه	80
بازپس گرفتن صدقه	80
الإيمان (ایمان)	72
ایمان و کفر	72
مؤمن و کافر	73
کافر	74
اعمال کفار	75
انفاق کافران	76
یهود	76
بتیرستی	77
آخر الزمان	77
مؤمن در آخر الزمان	80

۸۴	دعا برای آخر الزمان
۸۵	البلاء (امتحان)
۸۶	امتحان الهی
۸۷	فقر
۸۷	مرض
۸۸	تب
۸۹	عيادت از مریض
۸۹	برآوردن حاجت مریض
۹۰	التقوی (تقوا)
۹۰	تقوا
۹۱	ورع
۹۲	تقوا در شباهات
۹۲	محاسبه در عمل
۹۳	پرهیز از سرمایی پاییز
۹۴	التواضع (تواضع)
۹۴	تواضع
۹۴	الجهاد (جهاد)
۹۴	جهاد
۹۵	جراحت در راه خدا
۹۵	یاری جهادگران
۹۷	الجهاد النفس (جهاد با نفس)
۹۷	مبارزه با هوای نفس
۹۸	مبارزه با شهوت
۹۹	الحاکم (حاکم)
۹۹	حاکم

١٠٢	الحج و العمره (حج و عمره)
١٠٢	اثار حج و عمره
١٠٧	الحق (حق)
١٠٧	حق
١٠٧	الحكومة (حكومة)
١٠٧	حكومة حضرت مهدي (عج الله فرجه)
١١٠	ياران حضرت مهدي (عج الله فرجه)
١١١	خروج سفياني
١١٢	انتظار
١١٤	علم حضرت مهدي (عج الله فرجه)
١١٤	قيام قبل از حکومت حضرت مهدي (عج الله فرجه)
١١٤	گریه امام صادق برای امانت
١١٦	الخلفة (أفرينش)
١١٧	أفرينش
١١٧	خلقلت انسان
١١٨	الخمس (خمس)
١١٨	خمس
١١٨	الخوف (خوف)
١١٨	خوف از خدا
١١٨	الدعا (دعا)
١١٨	دعا
١١٩	آداب دعا
١٢٠	دعا بدون عمل
١٢٠	عمومیت در دعا کردن
١٢٣	دعای مریض

۱۲۳.....	احبیت دعا
۱۲۳.....	بی تأثیر شدن دعا
۱۲۵.....	نفرین مظلوم
۱۲۶.....	الدنيا (دنيا)
۱۲۷.....	زندگی نیا (حقیقت زندگی نیا)
۱۳۲.....	محبت به نیا
۱۳۴.....	اولیای الہی و نیا
۱۳۶.....	وظیفه ما در قبال نیا
۱۳۸.....	دنیا و آخرت
۱۳۹.....	الذکر (یاد خدا)
۱۳۹.....	ذکر
۱۴۰.....	ذکر «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»
۱۴۰.....	صلوات
۱۴۱.....	تکبیر
۱۴۲.....	الذنب (گناه)
۱۴۲.....	گناه
۱۴۳.....	غفلت
۱۴۳.....	قتل نفس
۱۴۶.....	شراب
۱۴۷.....	اعتیاد به مواد مخدر
۱۴۷.....	زنا
۱۴۸.....	ربا
۱۴۹.....	رشوه
۱۴۹.....	گناهان و خطاهای زبان
۱۵۱.....	تهمت
۱۵۱.....	شنام و فحش

۱۵۲	پرگویی
۱۵۲	غنا و موسیقی
۱۵۳	گدایی
۱۵۳	خنده زیاد
۱۵۴	عجب
۱۵۴	غضب
۱۵۴	حسد
۱۰۰	بد اخلاقی
۱۰۰	بخل
۱۰۷	حرص
۱۰۷	قطع رابطه با مسلمان
۱۰۷	تحیر فقیر
۱۰۷	شک
۱۰۷	شکایت
۱۰۷	آرزو
۱۰۷	تفرقه
۱۰۸	شرک
۱۰۸	تویه از گناه
۱۰۹	محو گناه
۱۶۰	الرزق (روزی)
۱۷۰	رزق و روزی
۱۷۰	توکل
۱۷۲	طلب روزی
۱۶۲	الزکات (زکات)
۱۷۲	زکات
۱۶۳	الزهد (زهد)

۱۷۳	زاهد
۱۶۴	السجدة (سجدة)
۱۷۴	سجدة
۱۶۴	الشکر (شکر)
۱۷۴	شکر
۱۷۰	نعمت در دست نادان
۱۶۶	الشهادة (گواهی دادن)
۱۷۷	شهادت دادن
۱۷۷	شهادت بر زنا
۱۶۷	الشيعة (شیعه)
۱۷۱	شیعه
۱۷۱	اصناف شیعه
۱۷۱	شیعه و تفیه
۱۷۹	بخشنش گناهان شیعه
۱۷۹	شیعه شفاعت می کند
۱۷۰	مؤمن
۱۷۱	الشیطان (شیطان)
۱۷۱	شیطان
۱۷۳	الصبر (صبر)
۱۷۳	صبر
۱۷۴	الصراط (پل صراط)
۱۷۴	پل صراط
۱۷۴	جهنم
۱۷۷	آتش جهنم
۱۷۸	بیشست

۱۷۸	غلامان بهشتی
۱۷۸	حوری های بهشتی
۱۷۹	نردهیکی قیامت
۱۸۰	نشانه های قیامت
۱۸۰	وقوع قیامت
۱۸۰	آسمان ها در قیامت
۱۸۱	کوه ها در قیامت
۱۸۱	مردم در روز قیامت
۱۸۲	شور
۱۸۳	الصلة (نماز)
۱۸۳	تیم
۱۸۳	وقت نماز صبح
۱۸۴	وقت نماز ظهر
۱۸۴	اذان
۱۸۵	غسل جنابت
۱۸۵	غسل در ماه رب
۱۸۵	نماز
۱۸۹	نماز پیامبر (صلی الله علیہ و آله)
۱۸۹	نماز علی (علیه السلام)
۱۸۹	نماز فاطمه (سلام الله علیها)
۱۹۰	نماز امام سجاد (علیه السلام)
۱۹۰	صفات نماز گزار
۱۹۱	آداب نماز
۱۹۴	نماز جعفر طیار
۱۹۵	نماز پنج شنبه اول رب
۱۹۵	نماز در شب جمعه و روز جمعه

۱۹۷	نماز شب نوزدهم رمضان
۱۹۷	نماز شب بیست و چهارم رمضان
۱۹۷	نماز در شب پانزدهم ماه رمضان
۱۹۷	نماز عید فطر
۱۹۱	تعقیبات نماز
۱۹۱	قبول نماز
۲۰۰	الصنیعه (نیکی کردن)
۲۰۰	نیکی
۲۰۰	انصف
۲۰۰	الصوم (روزه)
۲۰۰	روزه
۲۰۱	روزه ماه رمضان
۲۰۲	آداب روزه
۲۰۲	افطار مؤمن
۲۰۳	روزه مستحبی
۲۰۳	روزه مستحبی در ماههای حرام
۲۰۴	روزه در ماه ربیع
۲۰۵	العبادة (عبادت)
۲۰۵	عبادت در حوانی
۲۰۵	عبادت شبانه
۲۰۵	میانه روی در عبادت
۲۰۶	عبادت و مال حرام
۲۰۷	العلم و العالم (علم و عالم)
۲۰۷	مجلس علماء
۲۰۷	عالم

۲۰۹	مرگ عالم
۲۰۹	عالمند بدون تبلیغ
۲۱۰	علم بدون عمل
۲۱۲	لغزش عالم
۲۱۲	موقعه عالم بی عمل
۲۱۲	اظهار نظر غیر علمی
۲۱۲	تقلید از عالم گنگ کار
۲۱۳	جاہل عالزنما
۲۱۴	عالمند بی عمل
۲۱۴	تعلیم خیر و ضلال
۲۱۵	تعلیم به نااهل
۲۱۵	تعلیم به مردم
۲۱۶	تعلم در کودکی و پیری
۲۱۶	نگهداری حکمت و طهارت باطن
۲۱۷	عالمند در میان جاهلان
۲۱۷	جاہل
۲۱۷	مواجهہ با جاہل
۲۱۷	علم و عمل
۲۱۸	علم بدون نفع
۲۱۸	کتمان علم
۲۱۸	عمل بدون علم
۲۱۹	عبادت بدون علم
۲۱۹	تفقه
۲۲۰	بصیرت در دین
۲۲۱	قلب و علم
۲۲۱	تولید علم
۲۲۱	گرفتن حکمت از غیر اهل آن

الامام علي (عليه السلام)	۲۲۲
ابوطالب	۲۲۲
منزلت اميرمؤمنان علي (عليه السلام)	۲۲۲
شجاعت اميرمؤمنان (عليه السلام)	۲۲۵
اميرمؤمنان (عليه السلام) و شباہت به هارون	۲۲۵
فداکاری اميرمؤمنان (عليه السلام) و شباہت به اسماعیل	۲۲۶
ولايت اميرمؤمنان علي (عليه السلام)	۲۲۷
محبت به اميرمؤمنان علي (عليه السلام)	۲۲۸
چهره اميرمؤمنان (عليه السلام)	۲۲۹
اميرمؤمنان (عليه السلام) و یاری دین	۲۲۹
عدالت اميرمؤمنان (عليه السلام)	۲۳۰
علم امير المؤمنین (عليه السلام)	۲۳۱
كتاب اميرمؤمنان علي (عليه السلام)	۲۳۱
اميرمؤمنان علي (عليه السلام) و مرگ	۲۳۱
اميرمؤمنان (عليه السلام) و خلافت	۲۳۲
اميرمؤمنان علي (عليه السلام) و بیعت مردم	۲۳۳
موقعیت حضرت در میان مردم	۲۳۴
نکوهش مردم عراق	۲۳۵
نکوهش اميرمؤمنان (عليه السلام) از مردم کوفه	۲۳۸
نکوهش اهل بصره بعد از جنگ حمل	۲۳۹
جنگ صفين	۲۴۰
عمر	۲۴۱
طلحه	۲۴۱
مروان بن حکم	۲۴۱
پیشگویی های اميرمؤمنان علي (عليه السلام)	۲۴۳
العمل (عمل)	۲۴۶

۲۴۶	عمل
۲۴۶	عمل صالح و بد
۲۴۷	العذاب (عذاب)
۲۴۷	عذاب های دنیوی
۲۴۷	ابر هه
۲۴۷	قوم عاد
۲۴۸	عذاب قوم ثمود
۲۴۹	فضل الرجال على النساء (برتری مردان بر زنان)
۲۴۹	برتری مردان بر زنان
۲۴۹	زن
۲۵۰	زن مؤمن
۲۵۰	زن بد
۲۵۰	ازدواج
۲۵۱	زنashویی
۲۵۲	وظایف زن و شوهر
۲۵۳	اسعگذاری فرزند
۲۵۴	فوت الفرصة (گذر عمر)
۲۵۴	گذر عمر
۲۵۵	تلاش و سعی
۲۵۶	القرآن (قرآن)
۲۵۶	قرآن
۲۵۶	ظاهر و باطن قرآن
۲۵۷	تفسیر به رأی در قرآن
۲۵۸	تلاؤت قرآن
۲۵۹	ختم قرآن

دیباچه

در سال ۱۳۷۶ هجری شمسی کتاب تمثیلات آیت الله حائری شیرازی بدستم رسید که در نظرم بسیار جذاب و دلنشیں جلوه کرد، جرقه‌ی جمع آوری تشبیهات قرآن و احادیث همانجا در ذهنم زده شد. با اندکی تفحص متوجه شدم که چندین کتاب در موضوع تشبیهات قرآن نگاشته شده است، اما کتاب مستقلی در باب تشبیهات احادیث وجود ندارد و تنها بطور پراکنده در برخی از کتب حدیثی ذیل کلمه‌ی «مثل» احادیث ذکر شده است. از این رو تصمیم به گردآوری تشبیهات در احادیث اهل بیت علیه السلام گرفتم. در ابتدا با رجوع به قرآن، سپس نهج البلاغه و بعد صحیفه سجادیه که مجهود کتب شیعیان هستند، به نوشن فیش‌هایی پرداختم، بعد از اتمام این کتب با رجوع کتب اربعه‌ی شیعه (اصول و فروع کافی، من لا یحضره الفقيه، تهذیب و استبصار)، و سایر منابعه و بحار الانوار و کتب دیگر فیش‌ها را کامل کردم، این کار حدود دو سال طول کشید، چرا که در آن زمان هنوز نرم‌افزارهای حدیثی با این وسعت منابع و قدرت جستجو در دسترس نبود و احادیث را یک به یک از کتاب‌ها یادداشت و ترجمه می‌کردم. شاید اگر با یک اهل خبره‌ی حدیث شناس در ارتباط بودم که منابع دیگری را معرفی می‌کرد یا دسترسی به منابع اهل سنت داشتم و نرم‌افزارهای کامل حدیثی که امروزه موجود است، را در اختیار داشتم، کتابی جامع تر از این شکل می‌گرفت. هر چند توفیق انجام همین کار اندک نیز جای بسی شکرگزاری دارد.

یکی از اتفاقاتی که موجب شدن کتاب «همچون آب» نام گزاری شود، روایای صادقه‌ای است که هنگام جمع آوری و ترجمه‌ی کتاب برایم منکشف شد. شبی از شبها که تا دیر هنگام سخت مشغول ترجمه‌ی احادیث بودم، خوابیدم و در عالم

رویا دیدم که از کوهی با سنگلاخ های فراوان به سختی بالا می روم و گریان مشغول خواندن مرثیه ای برای امام علی علیه السلام هستم و تعدادی افراد که دنبال من می آیند از آن مرثیه متاثر هستند و گریه می کنند. سنگلاخ ها را بالا رفتیم تا به مکانی رسیدیم که آبی عظیم از دل کوه با فشار زیاد از دل سد بیرون می زند. تعبیر و تفسیر این خواب را نمی دانستم تا اینکه در میان احادیث، به سخنانی از امیرالمؤمنین علی علیه السلام برحوردم که برایم قابل تأمل بود و تعبیر خواب را برایم آشکار می کرد. امام علی علیه السلام در خطبه‌ی ۱۶۱ نهج البلاغه می فرماید: فَقَمْتُ بِالْأَمْرِ حِينَ فَشَّلُوا وَ تَطَلَّعْتُ حِينَ تَقِيَعُوا وَ نَطَقْتُ حِينَ تَعْتَوْعاً، وَ مُضِيَتُ بِنُورِ اللَّهِ حِينَ وَقَدَّ، وَ كُنْتُ أَخْضُمْهُمْ صَوْتاً، وَ اعْلَاهُمْ فُوتَا، فَطَرَتُ بِعَنَانِهَا وَ اسْتَبَدَّدَتُ بِرِهَانِهَا كَالْجَبَلِ لَا تُحَرِّكَهُ الْمَلَائِكَةُ لَا تُزَيلَهُ الْعَوَاصِفُ.^۱

هنگامی که مسلمانان ضعیف و سست بودند، ای یاری اسلام قیام کردم و هنگامی که آنان مخفی شدند خود را آشکار نمودم، و هنگامی که سکوت کردند، سخن گفتم، و هنگامی که توقف کردند، من با نور الهی به راه افتادم، در حرف، قیل و قالی نداشتیم و در عمل، از همه پیشتر بودم، پس زمام دین را گرفتم و پرواز نمودم، مانند کوهی که بادهای شکننده و تن آن را نمی جنبداند و از جا نمی کند. و در خطبه‌ی سوم نهج البلاغه می فرماید: أَمَا وَ اللَّهُ لَقَدْ تَقْصَصَهَا ابْنُ أَبِي قَحَافَةَ وَ إِنَّهُ لَيَعْلَمُ أَنَّ مَحَلَّهُ مِنْهَا مَحَلَّ الْقَطْبِ مِنِ الرَّحْمَى يَنْحَدِرُ عَنِ السَّيْلِ وَ لَا يَرْقَى إِلَى الطَّيْرِ.^۲ ابن عباس آگاه باش! سوگند به خدا که پسر ابی قحافه ردای خلافت را برتزن کرد و حال آنکه می دانست من برای خلافت مانند میله و سط آسیاب هستم: علوم

۱. نهج البلاغه، خطبه ۳۷.

۲. نهج البلاغه، خطبه ۳.

و معارف از سرچشمۀ فیض من مانند سیل سرازیر می‌شود و هیچ پروازکننده‌ای در فضای علم و دانش به اوج رفعت من نمی‌رسد.

امام علی در جایی خود را مانند کوهی بزرگ تشییه می‌کند و در جایی دیگر سرچشمۀ ای بزرگ که علوم و معارف همچون سیل از او سرازیر می‌شود. در اینجا این نکته برایم کشف شد که چرا برخی از علماء کتابهای حدیثی خود را به «عيون الاخبار» یا «عيون اخبار الرضا» و امثال اینها نام گذاشته‌اند. عيون به معنی چشمۀ های آب است. احادیث و معارف اهل بیت در رویاهای صادقه همچون چشمۀ و آب نمود می‌کنند. آبی که از دل کوه می‌جوشد و می‌خروشد و موجب حیات و زندگی معنوی انسانها می‌شود.

دوش وقت سَحَرَ از غُصَّه نمودند دادند و اندر آن ظلمت شب آبِ حیاتم دادند در ابتدا قرار بود فصول و بخش‌های همانند فصل‌بندی کتاب اصول کافی با موضوع عقل شروع شود و طبق همان شیوه بودند. اما از آنجا که موضوع این کتاب، یعنی تشییهات در برخی از فصلهای کتاب اصول کافی وجود داشت و در برخی از فصلها تشییه‌یافت نمی‌شد، لذا نیازمند نوع دیگری از فصل‌بندی بودم، که به نظر رسید فصل‌بندی به ترتیب حروف الفبا برای این موضوع منطقی و منظم تر باشد. بنابراین فصل‌بندی کتاب بر اساس حروف الفبا شکل گرفت. شایان ذکر است که این کتاب از یک مقدمه، ۵۱ موضوع اصلی، نزدیک ۵۰۰ موضوع فرعی و حدود ۹۲۰ آیه و حدیث تشکیل شده است.

در پایان باید از خدمات همسر گرامی ام زهرا مرادی وقار که کار حروفچینی و تایپ این کتاب را بر عهده داشتن؛ سپس از برادر عزیزم جلال یقموری که زحمت تصحیح، اعراب‌گذاری و برخی حذف و اضافات احادیث را متحمل شدند؛ بعد، از آقای علی رضا سالوند تجر که با صبر و دقت خود ویراستاری کتاب را

متقبل شدند و در آخر از آقای نهضت الله عظیمی که مقابله و صفحه‌آرایی کتاب را انجام دادند، بسیار تشکر کنم. در نهایت از آقای حمید رضا بیات، ناشر محترم انتشارات پنجره که زمینه‌ی نشر این کتاب را ایجاد کردند، نیز کمال سپاس گذاری را دارم.

امید که این تحفه‌ی ناچیز موجب خوشنودی خداوند و اولیای او شده و دستگیر و راهنمای ما در دنیا و آخرت باشد. ان شاء الله

جواد یقموری

۱۴۰۲ - بازنگری سوم، آبان ۱۳۷۶